

По прѣдание, крѣпостъта е била прѣвзета отъ турцитѣ отъ къмъ една могила до с. Конакъ (трианг. пунктъ 455,6 м.); а по друго едно прѣдание, нѣколко (7) арапи отъ турската войска сж успѣли да разбиятъ крѣпостната врата, но сж били убити и послѣ заровени въ крѣпостъта на мѣстото Арапъ-мезаръ, отъ което е произлѣзло и названието на с. Арабларъ.

На Кириченъ баиръ сж били намѣрени статуйки и плочки; въ Разградското Окр. Управление (1887) сж се съхранявали намѣрени отъ тука: малка статуйка на Амуръ, плочка съ изображение на Херкула и плочка съ тракийски конникъ. Отъ тукъ въ Нар. Музей подъ № 71 се съхранява мряморна плочка (0.21×0.17 м.) съ тракийски конникъ и съ надписъ.¹⁾

5.

Въ планинската група Ашикъ-дюзу²⁾ (между селата Сарнасъфъ, Голѣмо-Ново и Дрѣново), въ СЗ. ѝ край се издига в. Сакара,³⁾ на сѣверъ е поляна Метеризъ-дюзу а въ ЮИ. ѝ край крѣпостъ.

Есалъкъ-Калеси⁴⁾ (вѣроятно Хисарлъкъ-Калеси (положение и планъ фиг. 6 и 7). Крѣпостъта се състои отъ двѣ части: а) източната (I) има видъ на правоъгълникъ съ малко прѣчупени страни; основата му е къмъ западъ (220 кр.) съ една, вѣроятно, кръгла кула (А) въ срѣдата и по една закръглена кула (В, С) въ краищата ѝ; южната стѣна (190 кр.) е надъ стрѣмния склонъ, а сѣверо-източната (180 кр.) на платото; въ жгъла на послѣднитѣ двѣ страни е имало висока кръгла кула (К). Крѣпостнитѣ зидове сж напълно съборени. Мѣстото на портитѣ не личи и, вѣроятно, е имало само една порта до срѣдната кула въ западната стѣна (D).

б) Западната частъ (II, III) е била залѣпена до основата на източната частъ и е заградена съ окопи въ видъ на неправиленъ петожгълникъ, на който сѣвернитѣ двѣ страни сж на платото, а южнитѣ надъ стрѣмнината; нивото до западния ѝ край (III) е по-низко и тукъ се образува едно мочурливо мѣсто отъ извори (Е), отъ които се е снабдявала крѣпостъта съ вода.

Пространството на цѣлата крѣпостъ е обѣрнато на ниви и на около платото е покрито съ гора.

¹⁾ Сборникъ XI. стр. 87. № 55 и Табл. XII. фиг. 2.

²⁾ Рус. карта Ешекъ-дюзу; Ешилъ-дюзу е зелена поляна. На платото и по западнитѣ склонове сж турски укрѣпления.

³⁾ Каницъ нарича цѣлата група Сакаръ-Тепе (Donau-Bulgarien III. стр. 296).

⁴⁾ Абоба Плиска, стр. 471